BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 219 Sâmbătă 12 August 1939
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILLOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

GOSPODĂRIE

Inițiativa proprietarilor de livezi de prune din Arad, de a solicita concursul ministerului de finanțe pentru o rațională valorificare a prunelor din cari se fabrică țuică, marmeladă etc., aduce la ordinea zilei întreaga problemă gospodărească, de care depinde buna stare și propășirea clasei celei mai numeroase : țărănimea.

Faptul că numai în județul Arad e o recoltă de prune de aproximativ 500 vagoane și că recolta întreagă, pe țară, poate fi evaluată la 800 milioane lei, ne poate zugrăvi ce averi incalculabile pot fi valorificate dacă o singură categorie de fructe reprezintă o cifră atât de impresionantă !

Câmpurile, grădinele, livezile sunt pline de rod sub razele soarelui și belșugul se revarsă pe piețele orașelor, în cămine, dar imense cantități se vând pe preț de nimic, tocmai din cauza abundenții, în virtutea clasicei legi a cererii și ofertii.

Aci trebue să intervină gospodăreasca inițiativă a conducerii, în direcția unei sistematizări a valorificării fructelor și legumelor, prin adaptarea metodelor de conservare și de transformare, metode cari în altă țară constituesc izvoarele unor imense câștiguri.

Să fie ascultate doleanțele celor cari dovedesc că marfa în sine — conserve de legume de exemplu — costă mai puțin decât respectiva cutie de tinichea pe care trustul o vinde fabricanților; să fie studiate metodele cari se practică nu în [illegible] occidentale cu posibilități [illegible] ci la vecinii noștri [illegible] și bulgari unde spiritul gospodăresc se practică pe teren...

Totul depinde, într'o țară cu 82 la sută populație rurală, de buna stare și posibilitățile de cumpărare ale țărănimii.

Creând sătenilor posibilități de a-și valorifica munca, vom da o înviorare comerțului, pentru că vom adăoga un surplus de oameni în categoria cumpărătorilor, vom da statului noi resurse de câștig, iar osteneala, cheltuiala și perseverența din aceste câteva luni — între vară și iarnă — vor da neașteptate rezultate.

SCRISORI DIN LONDRA

ACTIVITATEA CAMEREI COMUNELOR

de AUGUR

Londra, August

Camera Comunelor a luat vacanță până la 3 Octombrie. Acest concediu este, dealtfel, condiționat. In caz de alarmă în Europa, guvernul, în înțelegere cu Speaker-ul (președintele ales al Camerei), va cere deputaților să se întrunească din nou în palatul Westminster.

Camera a bine meritat dela democrație. Nu e o simplă frază elegantă, pe care o rostim, ci ne exprimăm o convingere desăvârșită. Parlamentul — spunem — a binemeritat dela democrație, fiindcă a săvârșit o muncă uriașă pe care, în orice altă țară, chiar în Statele Unite, în aceste timpuri, spre a o îndeplini, se recurge la metode dictatoriale sau semi-dictatoriale.

Personal, după cum o știu cititorii noștri, menținem punctul nostru de vedere că, spre a para o amenințare iminentă, față de orice pericol, democrațiile au dreptul și chiar datoria să recurgă la metodele al căror monopol îl cer pe nedrept țările totalitare. Totuși, e sigur că, dacă democrația poate înfrânge obstacolul amenințării actuale, îndeplinind lucrările necesare, fără a recurge la mijloace excepționale, aceasta îi face cinste.

Democrația britanică, a cărei expresie vie este Camera Comunelor, poate fi mândră de rezultatele sesiunii parlamentare care a fost întreruptă. Căci lucrările îndeplinite au fost mari. Afară de programul anunțat în mesagiul tronului la deschidere și aproape complet îndeplinit, sesiunea parlamentară poate trece la creditul contului ei o serie de măsuri legislative de prima importanță privind apărarea țării. Legea importantă, în ce privește serviciul militar obligator, aparține acestei remarcabile serii împreună cu alte legi mai puțin cunoscute de public, dar cari au necesitat o muncă de pregătire cu adevărat mare. Nemulțumită de un asemenea rezultat, Camera, prin dezbateri multiple, s'a asociat la politica guvernului nu numai în ce privește afacerile externe, ci și la un mare număr de chestiuni de ordin intern, cum ar fi de pildă, legea excepțională îndreptată împotriva teroriștilor irlandezi. Pe de altă parte, fără a se exprima în formule legislative, influența Camerei Comunelor a fost exercitată ca să obțină bunăoară o soluție practică a chestiunii aprovizionărilor de orice fel în cazul unui război european.

Intr'un cuvânt, n'avem decât să luăm creionul în mână spre a stabili lipsa lucrurilor săvârșite în sesiunea parlamentară, ca să se înțeleagă că am avut dreptate spunând că parlamentul a bine-

(Continuare in pag. 2-a)

Șeful misiunei britanice

Amiralul sir PLUNKETT ERNE ERLE DRAX, șeful misiunei militare britanice care, împreună cu misiunea franceză, este așteptat să sosească Joi sau Vineri la Moscova

Noua îndrumare politică a Spaniei

Spre deosebire de regimurile totalitare german și italian, unde triumfătorii unor revoluții pentru o ordine națională, politică și socială nouă erau civili, cari sfârșiau prin a dobândi adeziunea și sprijinul armatei, în Spania naționalistă, învingătorul războiului civil este un șef militar, care, pentru a menține rezultatele izbândei lui și a reface unitatea unei țări îndelung desbinate, trebue nu numai să-și păstreze neatins prestigiul său față de ceilalți generali — colaboratori la biruința comună, — ci să-și consolideze definitiv autoritatea asupra oamenilor și organizațiilor politice, care l-au ajutat să statornicească o nouă așezare spaniolă

Reacțiunea naționalistă spaniolă, care a dus la războiul civil din vara lui 1936, a fost, în primul rând, o revoluție de sus în jos, o revoluție militară spre deosebire de revoluția politică, de jos în sus, care în 1931, printr'un verdict electoral ducea la vrăbușirea monarhiei și instituirea republicei. In alte timpuri, rebeliunea generalilor din 1936 față de ceiace formal apărea ca guvernul legal al republicii, ar fi putut fi considerată ca unul din cele o sută cinci pronunciamente care au turburat viața politică a Spaniei în ultima sută de ani. Astăzi, nu încape îndoială însă că acțiunea generalului Franco are semnificația mai adâncă a unei opere istorice de reînoire națională și socială.

Sarcina șefului spaniol este departe de a fi ușoară. După terminarea războiului civil o gravă criză politică se deschidea în Spania. Se punea problema întregei așezări constituționale a Spaniei, problema conducerii politice a Statului și aceia a unificării deosebitelor curente și tendințe ale comandanților militari și ale oamenilor politici cari au contribuit la victorie.

Cel mai tânăr dintre generalii cari au asigurat sfârșitul norocos al războiului civil, Franco, ajuns în același timp șef al puterii executive, trebuia să țină seama și de susceptibilitățile sau interesele unor șefi militari cu o lungă tradiție de orgoliu și independență și de progresele constante ale Falangei chemate să constituie armătura vieții politice viitoare a Statului spaniol, evitând conflictele între elementul civil și cel militar și unindu-le într'o armonioasă colaborare.

Presa internațională s'a făcut în ultimele săptămâni ecoul divergențelor dintre generalul Jordana, fostul ministru de externe, care trecea drept exponentul generalilor în guvern și d. Serrano Suner, ministrul de interne, care trece drept unul din spiritele politice cele mai luminate ale noii vieți publice spaniole și care era în cabinet reprezentantul Falangei și al tendințelor totalitare și era considerat ca un prieten devotat al axei.

Printr'un decret recent a fost întărită autoritatea supremă a capului puterii executive — Caudillo — care devine singurul interpret autorizat al mișcării naționale și care va fi ajutat în acțiunea lui de două organe de căpetenie : consiliul național și junta politică. Cel d'intâiu, compus din 75 de membri, este alcătuit din delegații naționali ai serviciilor Falangei și din miniștrii în funcțiune. Presidat de Caudillo, are în atribuțiile lui toate chestiunile de ordin internațional, ca și toate problemele naționale privind așezarea Statului, viața economică, organizarea sindicală. Junta, organ cu caracter consultativ, este compusă în proporție de jumătate din membri numiți direct de Caudillo, care desemnează și pe președintele ei, lucrează în calitate de delegată a Consiliului național. Ea este organul permanent al Falangei și are o misiune de studiu și îndrumare în toate chestiunile care privesc viața politică și economică a mișcării falangiste, având drept regulă de căpetenie subordonarea intereselor particulare intereselor generale de categorii sau grupuri naționale în vederea organizării vieții Statului pe baze sindicale. Și secretarul general al

(Continuare in pag. 2-a)

Concentrările pentru instrucție pe data de 15 August

Marele Stat Major a dat următorul

COMUNICAT

Personalul dela vatră — ofițeri, subofițeri și trupa — care posedă ordine de chemare urgentă, de culoare galbenă, cu două stele și purtând:

Ștampila A. T. 1.
sau ștampila: C. S. 1.
sau ștampila: B. T. 1.
sau ștampila: C. T. 1.
sau ștampila: D. T. 1.

sunt concentrați pentru instrucție pe data de 15 August 1939, și urmează a se prezenta la unitățile și în garnizoanele prevăzute în ordinele de chemare, indiferent dacă au mai făcut sau nu vre-o concentrare în acest an sau au căpătat vreo amânare sau dispensă de concentrare.

Sunt deasemeni concentrați pentru instrucție și urmează a se prezenta la unități pe aceiași dată și cei care posedă ordine de chemare urgentă, de culoare galbenă, cu trei stele, și purtând:

Ștampila: D. U. 1.
sau ștampila: B. T. 1.

Deasemeni sunt concentrați pentru instrucție și urmează a se prezenta la unități pe aceiași dată și cei care posedă ordine de chemare urgentă, de culoare galbenă, cu patru stele și purtând:

Ștampila: A. U. 1.

Ofițerii, subofițerii și trupa dela vatră care urmează a se prezenta, se vor conforma instrucțiunilor scrise pe contra-pagina ordinului de chemare.

Cei care nu se vor prezenta la unitățile lor în termenul prevăzut în ordinele de chemare, vor fi trimiși în judecată conform Codului Justiției Militare.

Autoritățile militare franceze iau măsuri de siguranță

Paris, 9 (Rador). — Agenția „Havas" transmite din Bruxelles:

Față de încordarea internațională, autoritățile militare au luat măsuri de siguranță.

Astfel au fost întărite dispozitivele de acoperire a Luxemburgului. Manevrele vânătorilor din Ardeni, ce vor avea loc la sfârșitul lunii, vor îngădui punerea definitivă la punct a acestor dispozitive. In scurt timp va începe construirea lucrărilor necesare.

Noi afaceri de spionaj in Bulgaria

Sofia, 9. (Telegraph-Orient). — *Autoritățile bulgare fac în ultimul timp mari sforțări pentru a înlătura pericolul de spionaj. Ziarele publică zilnic avertismente la adresa publicului, să fie precaut, și asemenea avertismente se proiectează și în toate cinematografele. Fapt este, că în ultimul timp au fost descoperite mai multe afaceri de spionaj, dintre care una la Sofia, alta la Filipopol, iar astăzi se anunță că s'au descoperit din nou două organizațiuni de spionaj. Una și-a avut sediul la Sliven, unde trei persoane de naționalitate bulgară au fost arestate. Cealaltă a fost descoperită în orașele Haskovo și Hermanli din Bulgaria de sud, unde s'a făcut deasemenea trei arestări. Aceasta din urmă organizație a fost descoperită fiindcă autoritățile au observat că mai multe persoane au trecut în intervale regulate frontiera greacă, unde, cum s'a dovedit, au dus rapoartele lor, primind bani și noui instrucțiuni. Numele celor arestați nu au fost publicate până în prezent.*

Noul guvern olandez

Haga, 9 (Rador). — **Noul guvern olandez are următoarea formație:**

Președinte al consiliului și ministru de finanțe, d. de Geer.
Ministrul afacerilor străine, d. van Kleffens.
Ministrul apărării d. Dyxson.
Ministrul coloniilor d. Welter.
Ministrul de justiție, d. Gerbrandy.
Ministrul afacerilor sociale, d. von den Telpel.
Ministrul afacerilor economice, d. Steenberghe.
Ministrul lucrărilor publice, d. Albarda.
Ministrul de interne d. van Boyen.
Ministrul instrucției publice, d. Bolkestein.

Scenă sângeroasă

provocată de un nebun, intr'un spital

Londra, 9 (Rador). — *Un bolnav internat într'un spital din Londra a devenit nebun pe neașteptate.*

Punând mâna pe un scaun, el a început să lovească în dreapta și în stânga, omorând pe un alt bolnav și rănind grav pe alți nouă, precum și pe mai mulți infirmieri.

Exercițiul de apărare pasivă dela Grozăvești

Funcționarii și personalul tehnic al uzinei electrice dela Grozăvești, unde s'a desfășurat Miercuri un exercițiu de apărare pasivă, așteptând atacul

VIZITA FLOTEI ENGLEZE IN APELE TURCEȘTI

Amiralul Cuninngham (×), comandantul forțelor navale engleze și franceze în Mediterană, primit la Ankara de către reprezentanții Turciei, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o, recent, escadra navală britanică în apele turcești

Situația critică din teritoriul Danzigului

O manevră germană ar creea o situație complicată și periculoasă

de R. SEIȘANU

După ziarele din Londra și Paris, afacerea Danzigului n'ar fi atins încă faza critică, dar după informațiile lor există teama că s'ar putea produce un eveniment oarecare, ce va agrava situația.

In adevăr, în faza actuală există numai un litigiu între Polonia și Senatul din Danzig în chestia vameșilor polonezi, care ar putea să fie aplanat, dacă luăm în seamă tonul ultimei note-răspuns adresată de acest Senat, guvernului din Varșovia.

Peste câteva zile vor începe conversații directe în această chestiune, între părțile interesate.

Poate să devină situația critică, în cazul când acele conversații n'ar ajunge la nici un rezultat?

Să consultăm tratatul dela Versailles și statutul Danzigului. Ce se prevede în ele în cazul când s'ar ivi litigii între statul liber Danzig și Polonia?

O intervenție a înaltului comisar din Danzig, reprezentantul Societății Națiunilor, care urmează să judece el în prima instanță, orice litigiu ce s'ar ivi între cele două „state" vecine. Până astăzi comisarul Societății N. n'a intervenit și litigiul în chestia vameșilor polonezi, urmează să fie subiect de conversație directă, între Senatul Danzigului și guvernul polonez. Așa dar, orice litigiu între cele două „state" vecine, dacă nu sunt rezolvate direct, de către părțile interesate, trebue să fie examinate și judecate de înaltul comisar al Societății Națiunilor ce rezidează la Danzig. Pericolul însă se poate ivi din altă parte, iar nu din incidentele și litigiile dintre Polonia și Senatul din Danzig, ce sunt în legătură cu drepturile ce i s'au recunoscut Poloniei prin tratatul de pace și prin statutul respectiv.

Care ar fi acel pericol?

Un act revoluționar din partea Senatului din Danzig, prin care să se proclame unirea teritoriului Danzigului cu Germania.

Un asemenea eveniment nu este exclus să se producă, într'un timp foarte apropiat. Ce s'ar întâmpla însă în cazul, posibil, a unei decizii luată printr'un vot quasi-unanim de Senatul national-socialist al Danzigului, de a

(Continuare in pag. 2-a)

O mare manifestație național socialistă la Danzig

D. Förster va exprima voința populației germane din statul liber

Danzig, 9 (Rador). — **D. Förster, șeful național-socialiștilor din Danzig, a sosit Miercuri după amiază la Danzig, împreună cu d. Zarske, șeful propagandei național-socialiste din Danzig, venind dela Berchtesgaden, unde au fost primiți de d. Hitler.**

D. FOERSTER
în timpul unei cuvântări

La înapoere, d. Förster s'a oprit la Praga, unde a avut o lungă întrevedere cu d. Frank, secretar de stat pentru Boemia și Moravia.

MANIFESTAȚIA DIN PIAȚA MARE A DANZIGULUI

Danzig, 9 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" arată că Joi seară se va ține o mare manifestație în piața mare a Danzigului, pentru a se protesta contra „amenințărilor Poloniei de a distruge Danzigul cu tunurile".

Gauleiterul Foerster va ține o cuvântare de mare importanță, al cărei text — presupune corespondentul agenției „Havas" — a fost pregătit chiar de d. Hitler.

Un comunicat oficial publicat în ajunul acestei manifestații arată că „manifestația va trebui să arate în fața lumii întregi care este voința populației germane din Danzig".

*

Danzig, 9 (Rador). — **D. Foerster va părăsi Danzigul Vineri, adică a doua zi după marea manifestație ce se va organiza în Orașul Liber, plecând la Berlin.**

Declarațiile d-lui Förster sunt așteptate cu mare interes

Berlin, 9 (Rador). — Corespondentul agenției „Reuter" anunță că cercurile germane și străine din Berlin așteaptă cu un viu interes declarațiile de mâine ale d-lui Foerster întrucât, după toate probabilitățile, șeful național - socialiștilor din Danzig va exprima întocmai punctul de vedere al d-lui Hitler.

Se așteaptă ca declarațiile d-lui Foerster să fie deosebit de tari pentru a înlătura impresia ce s'a răspândit în străinătate că Germania sau Danzigul au redus din pretențiile lor față de Polonia.

Primele scrisori ale propagandistului englez King Hall au inceput să sosească la Danzig

Danzig, 9 (Rador). — Primele scrisori ale propagandistului englez King-Hall au și început să sosească la Danzig.

„Danziger Vorposten" subliniază cu ironie faptul că plicul primit dela King-Hall de către un anume Goezpert, șef al tineretului hitlerist din Orașul Liber, purta adresa : „Danzig-Germania".

Ziarul își exprimă bucuria spunând : „King-Hall este de părere că Danzigul trebuie să se găsească depe acum în limitele Germaniei; trebuie oare să admitem că cei cari comandă acestui propagandist englez vor fi și ei convinși în curând de acest lucru ? In cazul acesta va trebui să admitem că talentul de propagandist a lui King-Hall va fi fost suficient măcar pentru a convinge pe propriii săi compatrioți. Ori poate că King-Hall este unul din rarii oameni din țara sa care văd clar lucrurile, așa cum trebuie ele să se producă realmente.

Citiți în corpul ziarului:
Restul telegramelor
asupra evenimentelor din Danzig